

GOVOR PREDSEDNIKA JUNCKERA O STANJU UNIJE 2017.

Prijedlozi za budućnost Europe koji
se mogu ostvariti na temelju Ugovora iz Lisabona

U svojem govoru o stanju Unije 2017. održanom 13. rujna 2017. predsjednik Juncker izložio je svoj pogled na budućnost Europe do 2025. U ovom se informativnom članku objašnjava kako se prijedlozi predsjednika Junckera mogu ostvariti iskorištavanjem punog potencijala Ugovora iz Lisabona. Osim govora o stanju Unije predsjednik Juncker predstavio je i detaljno pismo namjere s konkretnim zakonodavnim i nezakonodavnim prijedlozima o tome kako provesti inicijative najavljene u njegovu govoru. Komisija će ih pokrenuti u 2017./2018. a najkasnije do 2025., imajući na umu izbore za Europski parlament u svibnju/lipnju 2019. kao važan *rendez-vous* s demokracijom za Europsku uniju.

Govor predsjednika Junckera o stanju Unije od 13. rujna 2017.

Objašnjenje

GLASOVANJE KVALIFICIRANOM VEĆINOM O PITANJIMA JEDINSTVENOG TRŽIŠTA

Kada je riječ o važnim pitanjima jedinstvenog tržišta, želim da se odluke u Vijeću češće i lakše donose kvalificiranom većinom, uz ravnopravno sudjelovanje Europskog parlamenta.

Inicijative koje treba pokrenuti do 2025., kako su izložene u pismu namjere predsjednika Junckera od 13. rujna 2017.

„Komunikacija o mogućnosti daljnjeg poboljšanja primjene sustava glasovanja kvalificiranom većinom i redovnog zakonodavnog postupka u pitanjima unutarnjeg tržišta na temelju članka 48. stavka 7. UEU-a.”

ENERGIJA

Člankom 192. stavkom 2. UFEU-a predviđena je mogućnost primjene redovnog zakonodavnog postupka na odredbe prvenstveno fiskalne prirode (uključujući mjere koje znatno utječu na izbor države članice između različitih energetske izvora i opću strukturu njezine opskrbe energijom). Odluku o tome trebalo bi jednoglasno donijeti Vijeće na temelju prijedloga Komisije i nakon savjetovanja s Europskim parlamentom.

SOCIJALNA POLITIKA

U pojedinim područjima socijalne politike trenutačno je potrebno jednoglasno odlučivanje. Među tim područjima su zaštita radnika u slučaju raskida ugovora, kolektivna obrana interesa radnika i poslodavaca te uvjeti zapošljavanja zakonitih migranata iz trećih zemalja. **Člankom 153. stavkom 2. UFEU-a** omogućuje se prelazak na redovni zakonodavni postupak u ta tri područja, ako Vijeće jednoglasno prihvati prijedlog Europske komisije te nakon savjetovanja s Europskim parlamentom.

OPOREZIVANJE

Člankom 48. stavkom 7. UEU-a – općom prijelaznom klauzulom Ugovora – omogućuje se prelazak s načela jednoglasnog odlučivanja na odlučivanje kvalificiranom većinom ili s posebnog zakonodavnog postupka na redovni zakonodavni postupak. Nacionalna ratifikacija pritom nije potrebna, međutim i samo jedan nacionalni parlament može zaustaviti taj postupak. Prelazak na odlučivanje kvalificiranom većinom ne mora se za sva pitanja u području oporezivanja dogoditi odjednom, nego pojedinačno, po temama ili vrstama stopa.

Za upotrebu **članka 48. stavka 7. UEU-a** moraju biti ispunjeni sljedeći uvjeti:

- Europsko vijeće obavješćuje nacionalne parlamente o namjeri da primijeni prijelaznu klauzulu;
- nacionalni parlamenti imaju rok od šest mjeseci za ulaganje prigovora, a ako prigovor uloži i samo jedan nacionalni parlament, inicijativa se ne može donijeti u Vijeću;
- Europski parlament daje suglasnost većinom glasova svojih

Govor predsjednika Junckera o stanju Unije od 13. rujna 2017.

Objašnjenje

zastupnika;

- Europsko vijeće odluku donosi jednoglasno.

GLASOVANJE KVALIFICIRANOM VEĆINOM U PODRUČJU VANJSKE POLITIKE

Želim da države članice razmotre za koje bi se odluke iz područja vanjske politike na koje se primjenjuju načela jednoglasnosti, moglo prijeći na načelo glasovanja kvalificiranom većinom.

Inicijative koje treba pokrenuti do 2025., kako su izložene u pismu namjere predsjednika Junckera od 13. rujna 2017.

„Komunikacija o mogućnosti daljnjeg jačanja primjene sustava glasovanja kvalificiranom većinom u području zajedničke vanjske politike na temelju članka 31. stavka 3. UEU-a.”

Člankom 31. stavkom 3. UEU-a predviđena je posebna mogućnost prelaska na glasovanje kvalificiranom većinom o pitanjima u području zajedničke vanjske politike. Odluku o tome trebalo bi jednoglasno donijeti Europsko vijeće, a načelo se ne bi primjenjivalo na odluke s vojnim ili obrambenim implikacijama.

POVJERAVANJE ZADAĆE BORBE PROTIV TERORIZMA EUROPSKOM JAVNOM TUŽITELJU

Isto tako smatram da postoje dobri razlozi da se novom Uredu europskog javnog tužitelja povjeri zadaća progona prekograničnih kaznenih djela terorizma.

Inicijative koje treba pokrenuti do 2025., kako su izložene u pismu namjere predsjednika Junckera od 13. rujna 2017.

„Komunikacija o mogućem proširenju zadaća novog Ureda europskog javnog tužitelja na područje borbe protiv terorizma na temelju članka 86. stavka 4. UFEU-a.”

Člankom 86. stavkom 4. UFEU-a predviđena je mogućnost proširenja nadležnosti europskog javnog tužitelja, koja je prvotno bila ograničena na borbu protiv prijevara na štetu proračuna EU-a, na kazneni progon prekograničnih kaznenih djela terorizma. Za to je potrebna jednoglasna odluka Europskog vijeća, nakon dobivanja suglasnosti Europskog parlamenta i savjetovanja s Europskom komisijom.

Govor predsjednika Junckera o stanju Unije od 13. rujna 2017.

Objašnjenje

€ JAČANJE EKONOMSKE I MONETARNE UNIJE

Smatram kako bi ESM sada postupno trebao prerasti u Europski monetarni fond, koji, međutim, mora biti čvrsto usidren u pravilima i nadležnostima Europske unije.

Inicijative koje treba pokrenuti do 2025., kako su izložene u pismu namjere predsjednika Junckera od 13. rujna 2017.

- Zamjena europskog stabilizacijskog mehanizma europskim monetarnim fondom
- Uspostava posebne proračunske linije za europodručje unutar proračuna EU-a s četiri funkcije: 1. potpora strukturnim reformama, 2. stabilizacijska funkcija, 3. zaštitni mehanizam za bankarsku uniju i 4. instrument konvergencije za pružanje pretprijetne pomoći državama članicama izvan europodručja
- Integracija sadržaja Ugovora o stabilnosti, koordinaciji i upravljanju u ekonomskoj i monetarnoj uniji u zakonodavstvo EU-a

EUROPSKI MONETARNI FOND

Komisija će 6. prosinca podnijeti prijedlog o transformaciji europskog stabilizacijskog mehanizma u europski monetarni fond, usidren u okvirima zakonodavstva Unije, na temelju **članka 352. UFEU-a**.

PRORAČUNSKA LINIJA ZA EUROPODRUČJE UNUTAR PRORAČUNA EU-a

Komisija će predložiti takvu proračunsku liniju za europodručje u kontekstu uobičajenog proračunskog postupka u okviru Ugovorâ, putem izmjene proračuna.

STABILNOST, KOORDINACIJA I UPRAVLJANJE

Člankom 16. Ugovora o stabilnosti, koordinaciji i upravljanju u ekonomskoj i monetarnoj uniji, koji je stupio na snagu u siječnju 2013. nakon što su ga ratificirale države članice potpisnice (taj Ugovor potpisale su sve države članice osim Ujedinjene Kraljevine, Češke i Hrvatske), utvrđeno je da sadržaj tog Ugovora mora biti uključen u zakonodavstvo EU-a do 2018.

Kao što je izloženo u pismu namjere predsjednika Junckera, Komisija će podnijeti prijedlog na tu temu na temelju **članka 126. stavka 14. UFEU-a** uzimajući u obzir fleksibilnost koju je Europska komisija u siječnju 2015. ugradila u Pakt o stabilnosti i rastu.

VIŠEGODIŠNJI FINANCIJSKI OKVIR

Važan će element biti proračunski planovi koje će Komisija predstaviti u svibnju 2018. Ovdje je pred nama opet izbor: ili ćemo ambicije Europske unije ostvarivati u strogom okviru postojećeg proračuna ili ćemo povećati kapacitet proračuna Europske unije kako bi ona bolje ostvarivala svoje ambicije. Ja sam za drugo rješenje.

U svibnju 2018. Komisija će podnijeti prijedlog novog Višegodišnjeg financijskog okvira za razdoblje nakon 2020. na temelju **članka 312. stavka 2. UFEU-a**.

PRELAZAK NA PUNOPRAVNU OBRAMBENU UNIJU

Želim i da dodatne napore usmjerimo na pitanja obrane. Priprema se i uspostava novog Europskog fonda za obranu, kao i stalna strukturirana suradnja u području obrane. Do 2025. moramo izgraditi punopravnu europsku obrambenu uniju.

STALNA STRUKTURIRANA SURADNJA

Člankom 42. stavkom 6. UEU-a predviđena je mogućnost da skupina država članica sličnih stajališta koje imaju potrebne operativne sposobnosti podigne europsku obranu na višu razinu, prelaskom s trenutačne raznolike bilateralne i multilateralne vojne suradnje na učinkovitije oblike obrambene integracije.

UNIJA ZA ZAJEDNIČKU OBRANU

Člankom 42. stavkom 2. UEU-a predviđeno je postupno oblikovanje zajedničke obrambene politike Unije. To će dovesti do Unije za zajedničku obranu, kada Europsko vijeće jednoglasno tako odluči. Pritom će se u potpunosti poštovati sve obveze država članica prema NATO savezu.

DOVRŠETAK SCHENGENA

Ako želimo zaštititi svoje vanjske granice i još ih više ojačati, odmah moramo Bugarskoj i Rumunjskoj dopustiti da pristupe schengenskom prostoru slobodnog kretanja.

Trebali bismo i Hrvatskoj dopustiti da postane punopravna članica schengenskog prostora u trenutku kad ispuni sve kriterije.

Odluke o proširenju schengenskog prostora moraju na temelju **Protokola br. 19 o schengenskoj pravnoj stečevini priloženog Ugovorima** jednoglasno donijeti sve države članice u Vijeću nakon pozitivne ocjene Europske komisije u skladu s kriterijima za pristupanje. Komisija je 2009. i 2010. dala pozitivne ocjene o Bugarskoj i Rumunjskoj, pokazujući da obje zemlje ispunjavaju potrebne uvjete za pristupanje schengenskom prostoru. Komisija stoga podupire potpuno pristupanje tih dviju država članica schengenskom prostoru.

Ocjenjivanje napretka Hrvatske u ispunjavanju uvjeta potrebnih za pristupanje schengenskom prostoru provodilo se cijele 2016. godine. Hrvatska u nekim područjima već ispunjava potrebne uvjete, dok su u drugima potrebna daljnja poboljšanja. Ocjenu Schengenskog informacijskog sustava treba dovršiti do listopada 2017., a o vanjskim granicama ponovno će se raspravljati u studenome 2017. Kad se ispune svi uvjeti Komisija će Vijeću podnijeti prijedlog za pristupanje Hrvatske schengenskom prostoru.

Govor predsjednika Junckera o stanju Unije od 13. rujna 2017.

Objašnjenje

DOVRŠETAK EUROPODRUČJA

Euro bi trebao biti jedinstvena valuta cijele Europske unije. Sve osim dviju država članica imaju obvezu i pravo pridružiti se europodručju u trenutku kad ispune uvjete.

Sve države članice osim dviju (Danska i Ujedinjena Kraljevina) imaju obvezu uvesti euro i pridružiti se europodručju. Osim toga, 16 država članica (Belgija, Bugarska, Njemačka, Grčka, Španjolska, Italija, Cipar, Litva, Luksemburg, Mađarska, Malta, Austrija, Portugal, Rumunjska, Slovenija i Slovačka) u **Izjavi br. 52 UFEU-a** izričito je izjavilo da je valuta Europske unije euro.

Bugarska, Hrvatska, Češka, Mađarska, Poljska, Rumunjska i Švedska još nisu dio europodručja, ali su na temelju Ugovora obvezne uvesti euro kad ispune kriterije. Njih se naziva „državama članicama na koje se primjenjuje izuzeće”. To je izuzeće privremeno te će se ukloniti kad one ispune konvergencijske kriterije navedene u **članku 140. stavku 1. UFEU-a**.

Europska komisija i Europska središnja banka svake dvije godine ocjenjuju države u pogledu njihova ispunjavanja kriterija. Sljedeće će ocjenjivanje biti u svibnju 2018.

DOVRŠETAK BANKARSKE UNIJE

Ako želimo da banke posluju prema istim pravilima i pod istim nadzorom diljem kontinenta, trebali bismo potaknuti sve države članice da se pridruže bankarskoj uniji.

Bankarsku uniju čine sve zemlje europodručja te države članice EU-a koje joj se odluče priključiti. Sve zemlje koje uvedu euro automatski će postati članice bankarske unije.

Zemlje izvan europodručja bankarskoj se uniji mogu pridružiti uspostavljanjem bliske suradnje s Europskom središnjom bankom u njezinu svojstvu nadzornika, jedinstvenog nadzornog mehanizma. Ta se bliska suradnja uspostavlja odlukom Europske središnje banke nakon obavijesti predmetne zemlje izvan europodručja i uz uvjet da su u toj zemlji ispunjeni strogi uvjeti u pogledu razmjene informacija i obvezujućeg karaktera nadzornih mjera.

Rasprave o pridruživanju bankarskoj uniji u Danskoj i Švedskoj započele su u ljeto 2017.

Govor predsjednika Junckera o stanju Unije od 13. rujna 2017.

Objašnjenje

PROŠIRENJE EUROPSKE UNIJE

Ako želimo veću stabilnost u našem susjedstvu, onda moramo ponuditi i vjerodostojnu mogućnost proširenja zapadnom Balkanu.

Inicijative koje treba pokrenuti do 2025., kako su izložene u pismu namjere predsjednika Junckera od 13. rujna 2017.

„Strategija za uspješno pristupanje EU-u Srbije i Crne Gore kao zemalja kandidatkinja predvodnica na zapadnom Balkanu (veljača 2018.).”

U skladu s **člankom 49. UEU-a** svaka europska država koja poštuje vrijednosti EU-a i predana je njihovom promicanju može podnijeti zahtjev za članstvo u EU-u. Po završetku pregovora o svim poglavljima u ugovor o pristupanju između država članica EU-a i zemlje kandidatkinje uvrštavaju se uvjeti za pristupanje te moguće zaštitne klauzule i prijelazne odredbe. Ugovor o pristupanju može biti potpisan tek nakon dobivanja suglasnosti Parlamenta i jednoglasnog odobrenja Vijeća. Nakon toga šalje se na ratifikaciju svim državama članicama EU-a u skladu s njihovim ustavnim pravilima (tj. na ratifikaciju parlamenta ili ratifikaciju referendumom).

Komisija Crnu Goru i Srbiju smatra predvodnicama jer su trenutačno jedine zemlje kandidatkinje sa zapadnog Balkana koje su u procesu pregovora o pristupanju. Europska unija nastavit će i ojačati suradnju sa svim partnerima na zapadnom Balkanu kako bi ih podržala na njihovu putu prema članstvu.

ZADRŽAVANJE VODEĆEG KANDIDATA

Ako želimo osnažiti europsku demokraciju, ne možemo poništiti mali demokratski napredak postignut stvaranjem vodećih kandidata – „Spitzenkandidaten”. Želio bih da se to iskustvo ponovi.

U **članku 17. stavku 7. UEU-a** navodi se da Europsko vijeće pri predlaganju novog predsjednika Europske komisije mora uzeti u obzir izbore za Europski parlament. Odluka se donosi kvalificiranom većinom, nakon čega kandidata treba izabrati Europski parlament većinom glasova zastupnika.

Nakon europskih izbora 2014. primijenjen je taj pristup slijedom kojeg je Europsko vijeće predložilo predsjednika Junckera – kao vodećeg kandidata političke skupine s najvećim brojem glasova – te je izabran u Europskom parlamentu za predsjednika Europske komisije.

Govor predsjednika Junckera o stanju Unije od 13. rujna 2017.

Objašnjenje

TRANSNACIONALNE LISTE

Podupirem i zamisao o uvođenju transnacionalnih izbornih lista na europskim izborima iako sam svjestan toga da se mnogi od vas ne slažu s time.

Na temelju **članka 14. stavka 2. UEU-a** točan sastav Europskog parlamenta mora se donijeti jednoglasnom odlukom Europskog vijeća. Posljednja odluka o raspodjeli zastupničkih mjesta donesena je u lipnju 2013. uoči pristupanja Hrvatske kao 28. države članice EU-a.

Transnacionalne liste morale bi ratificirati sve države članice. U **članku 223. stavku 1. UFEU-a** utvrđeno je kako se mogu oblikovati transnacionalne liste ili izvršiti bilo koje druge promjene u izborima za Europski parlament.

Vijeće jednoglasnom odlukom, nakon dobivanja suglasnosti većine zastupnika u Europskom parlamentu, može utvrditi nove odredbe o načinu izbora zastupnika. One bi na snagu stupile tek nakon što sve države članice ratificiraju promjene u skladu sa svojim ustavnim odredbama.

To je jedina zamisao u govoru predsjednika Junckera za čiju provedbu ne bi bila potrebna promjena Ugovora nego ratifikacija svih država članica. Zato je predsjednik Juncker samo izrazio naklonost toj zamisli.

POSTIZANJE VEĆE UČINKOVITOSTI NA ČELU EU-A

Pozivam na učinkovitost. Povjerenik ili povjerenica za gospodarske i financijske poslove – u idealnom slučaju i potpredsjednik – trebao bi preuzeti ulogu

ministra gospodarstva i financija. Trebao bi osim toga i predsjedati Euroskupinom.

Europa bi bolje funkcionirala kad bismo objedinili funkcije predsjednika Europskog vijeća i Europske komisije.

Inicijative koje treba pokrenuti do 2025., kako su izložene u pismu namjere predsjednika Junckera od 13. rujna 2017.

„Komunikacija o mogućnostima poboljšanja učinkovitosti čelnih institucija Europske unije.”

„Komunikacija o mogućoj uspostavi stalne funkcije europskog ministra gospodarstva i financija (članak 2. Protokola br. 14) i njezinim implikacijama za institucije.”

OBJEDINJAVANJE FUNKCIJA POTPREDSJEDNIKA KOMISIJE I PREDSJEDNIKA EUROSKUPINE

Člankom 2. Protokola br. 14. uz Ugovor iz Lisabona propisano je da se predsjednik Euroskupine bira odlukom većine ministara koji predstavljaju zemlje članice europodručja. Od te se osobe ne zahtijeva da bude ministar financija države članice.

OBJEDINJAVANJE FUNKCIJA PREDSJEDNIKA KOMISIJE I PREDSJEDNIKA EUROPSKOG VIJEĆA

Na temelju **članka 17. stavka 7. UEU-a** Europski parlament sad bira predsjednika Komisije većinom glasova zastupnika na prijedlog Europskog vijeća, koje odlučuje kvalificiranom većinom i uzimajući u obzir ishod europskih izbora. Na temelju **članka 15. stavka 5. UEU-a** Predsjednik Europskog vijeća bira se kvalificiranom većinom glasova Europskog vijeća na mandat od 30 mjeseci s mogućnošću produljenja. **Člankom 15. stavkom 6. UEU-a** propisano je da predsjednik Europskog vijeća ne smije obnašati neku **nacionalnu** dužnost, što znači da on ili ona može obnašati još neku **europsku** dužnost.